

ԲՕՆԷԼ

ՃԼՐԻՏԼԻ ՏԼՊՐԻՎ

ԸՏԷՏ 26

1856

16 ՅՈՒՆԻՍ

ՊԵՏՅԻՔ ԿԵՐՈՒԼԻՆՈՒՆ

ԹԵՓԵՔԵՒԻՆԵՐԻ

„ Հաղորդածը թանձրագ՝ Հաղ վերկիսի տիր ,
վե մեշհուր ֆիքիրլերե մախուուս պիր հալ տըր . լաքին
հալանը անիսե րէտտ էթմէք՝ հերքեսին հափապիլէ ,
ճէյի շէյ տիր : Եալան շէյ՝ ֆիքրէ զըտ կէլըր . վե մէյ-
տանէ չըգտըղը պիրլէ թանրըր :

„ Պու էյի ամմա , տայիմ՝ նէվզուհուր քրիստոն-
հալըղա դարչը պիր Թադըմ էօզիւրլէր մէյտանէ չըգմա-
տա տըրըլար : Օլտուն . Կէտէ՛ն տիր քի հալանա դար-
չը էօզըր էտէն օլմաղ : Օնոնս իջիւն քի՝ ճէմի ա-
լէմ պիլա շիւպհէ օնուն հալան օլտուզունու թանրըր :

„ Պիւթադորաս հախուտ Սոկրատ վե Պլատոն
վե Լնագադորաս վե Պերիկղէս կիպի Եունան ալիճ ,
լէբի հիջ պիր վադթ պուլթիւրէսթիլի հաղըղաթըր
մուլթաղա (բացարձակ ճշմարտութիւն) տէյիւ դա-
պուլ էթտիլէր մի : Սափաէրուն Հոմերոսուն մէնզըլ :

պէղերինն պու պէցիւք քիմսէլէր էյլէնճէ վէ կիւղէ
հափըլմը տիւզմէ մասալ կիպի օդուրլար ըտը . լաքին
պուծլարա թափմազլար ըտը :

« Պունուն մուղայիրի , քրիստոնէալըղն զուհու
րունտան պէրու էն մէշհուր սզըլ ստհիպլէրի տինէ մա
լեք իտիլէր . աւետարանըն էսրարընա վէ թալիւմաթլու
րընա սաղ վէ ամէլն տինլէրի վար ըտը . տէյիլքի Պօ
սիւսէ վէ Ֆրէնէլօն , քի տինի վազ էթմէյէ մեմըր ու
տուլար , իլս Տէքարգ վէ Նիւթըն , Լայպնից վէ Բաւ
քալ , Քօռնէյլ վէ Սաոին , Շարլմանը վէ օնտէօր
տիւնճիւ Լուի . Պու ածայիպ հալ նէտէն օրա , քի ա
ռաքնալարըն իթիգասնամէսի կիպի պէոյլէ պիր էւ
րարը հափն վէ էիւճ աննալըլըր պիր իթիգասնամէսի
պիզիմ էն պէցիւք առաժարըմըզ րայէթիլէ գապուլ
էթտիլէր , քի եալան ալաշլարըն լծվէլիւտիւ վէ զիւ
րիւէթը հազըղնա լծապիաթ գայիտէլէրինաէն ալս
նան , վէ հազըղաթընա նազարէն ճիհանըն նազմընըն
լծարիֆինի միւթէհափն օլան լծապիրլէր հիչ պիր ապլը
պաշընտա օլան քիմսէնէն ինտինաէ իթիպար պուլմա
տըլար :

« Սէպէպի լծապիաթա մուլթապըզ տըր : Պու
մասալարըն փերատինին էքսէսինտէ սզըլըլը քիմսէ ա
նիտէ միւճէտտէն զուհր էթմիշ շիրքէթի ինտանինին րէ
փիշինի վէ գայիտէլէրինի , ինտան գապլինին խրըսլարը
նը վէ հայալարընը վէ իլմին ալամէթլէրինի վէ քիպրի
էթինի կէտրիւր իտի :

« Եշայան ալաշլարըն հազըղնա հափըլան մասալար
հայալն տին իտիլէր : Շալլէր քէնտի հայալարընը աւ
լահ էթմէլէրինաէ ճիւլէմփլին ազընա մախսուս օլան
մէյլէ հէլթէնտիլէր , չիւն հէք քէս քէնտի գուտրէթի :

նին հատու ու հուտուտինի պիտէյերէք՝ քէնտի քէնտի-
սինէ թափընաճադ գատար քէնտինաե զիտե պիր
գուզվէթ ստտ էտէր :

« Պուենտա հէր պիր շէյ ինսանի տիր . զանն էտէր
սին քի հէր պիր շէյ՝ պէն պիր մախլիւզ իճատը ըմ տե-
յիւ չաղըրըր : Եմէյէ մալիւմ օլտուղու վեճճ իւզըն՝
պուծփերէսթլիքտէ հէր պիր շէյ նօգսան վէ մէճհուլ
վէ գուսուրլու տուր . պիր պիրինէ զըս կէլէճէք չօզ
շէյլերի վար : Պու մասալարտա նապլ օլունան ճեմի
աճալիպաթ՝ ինսանն հայալնի էյլէնտիրիր . լաքին ադ-
լընը գանտըրմազ : Ելլաճ թէշպիհէրիլէ վէ շիրիլէ թա-
պիր օլունմազ . գօ պու թարզըլա տիւննանն զուհու-
րունու վէ ֆիքրին գալախտինի թարիֆ էթսինկեր :

« Պուծփերէսթլիք ինսան իճատը տըր . վէ պուն-
տա՝ հէր պիր մահալտէ իշար օլունան համագաթըմըզ
վէ հալի թապիիմիզ կէօրիւնիւր :

« Պուենճա մէտհ օլունան ալլահլար՝ վէ Ռօմալը-
լարըն վէ Լըունանլարըն նօմօսունու իհտաս էտէն զաթ-
լար . Ելումա վէ Լիգուրիոս վէ Էինտիստանըն հա-
խուա էպի Սըսըրըն այն մէմուրլարը վէ Վոնփուտիոս
վէ էմալլերի՝ ախէր ինսանլարտան զիտե նէ պիլիր-
լէր իտի : Էիչ , վէ պիւթիւն պիւթիւնէ հիշ : Լտէպ
ու էրքեան ասասընը գարմագարըշ պիր շէյ կախուրլար .
անճապ իչէրինտէ պիր թանեճիք օլուն պուլունադ
մու քի տարէթիմիզլին վէ ճանրմըզըն հագընա , վէ Էլ-
լահըն զաթը ալիսի վէ քեալնաթըն ետրատըլմասը ի-
չիւն եէնի պիր շէյ սեյլէմիշ օլալէր : Ելլահը պիզ պի-
լիրիզ տէյիւ էօյիւնէնլէր՝ պիլմէսի միւհիմմ ու էլզէմ
հիչ պիր շէյ պիզէ էօյրէթմէտիլէր . զաթէն հագըզաթ
(էալան ճըմարտուլթիւն) տէնեճէք հիշ պիր շէյ օն :

լարտան ալմատնդ : Մեսիէի յեզճեպիէէ ետգլաշմատը
լար պիւէ . ալլահարըն թէվէլիւտիւ հազգընա նէշք
էթտիքլէրի մէնգըպէլէր զիատեսիյլէ տօլաշք վէ գա-
րըշք վէ դարանյօդ տըր :

» Պիր հագիգաթի եզէլի վար տըր , քի ինսանըն
խալգ օլմասը վագթընա վասըլ օլուր . վէ Ալլահըն վար-
մաղըլլա ճանըմըգտա թահրիր օլունմասըլլա ճէմի միւ-
րէթտէ պուլունուր : Վէ պու գավախի թապիի (բը-
նական օրէնք) տիր , ֆարզ վէ ատալէթ վէ Ալլահըն
վարըղը վէ ճան ու թէնտէն մուրէթթէպ ինսանըն նէ
օլտուղու պունտան չըգար :

» Իշ պու գավախի թապիի թէքմիլէն գապուր
էտէն , եալընըզ պիր տին վար տըր , քի օնուն ասապու-
րընը քէնտինէ մալ էտէր , վէ տօյլիմ վէ ալիանէն վէր-
տիյի թալիւմաթլար օնուն իւզէրինէ տիր : Հա՛կլսը
տըր պու տին : Քրիստոնէալըզ :

» Անճագ պութիքէսթ միլէթլէրտէ իշ պու գա-
վախի թապիի էյիճէ թանըլմամը , վէ պօղուլմուշ ,
վէ քիպրիէթ ու էնանիէթլէ թէպտիլ օլմուշ , վէ բօրի-
թիքայէ պէնտ օլմուշ ուտու : Միւսսատէ օլունուր ու-
տու , լաքին ազիզլէք հալինէ մալիք օլտուղու թանըլ-
մամը ըտը : Պու գավախտին նէ իպատէթխանէսի վար
ըտը , նէ մէմուրլարը , սէօյլէիշտէն պաշգա սըթր օլա-
ճագ մահալի եօղ ուտու . Ալլահ քէնտի հիքմէթի բէպ-
պանիէսինէ մախսուս օլան թէրթիպիյլէ պու գավախ-
տի օրատա հըֆզ էթմէյի մինասիպ կէօրմիւշ իւտիւ :

» Ելալան ալլահարըն իթիգատը՝ գուլիլէթէ վէ
գահրամանըղա վէ իլմէ վէ թապիաթըն հասանաթը ,
նա ախտ օլունմուշ պիր իպատէթիկհաճ տըր . օրատա
ազըլլըլարըն եէքի եօղ , վէ ֆիլ վագը , քիւլնաթը ալ-

լահանաւորան պուժփերէսթիյին զաթէն խասմէրի ազըլը քիմնէր տիրէր :

« Առնուն թաստիդի իչիւն պուժ իպատէթէնահ լարընն իչերիսնէ կիրն , նէ սըռա կէօրիւսիւնիւզ վէ նէ նիզաժ . իլա սահիհէն պիր դարըջըզըզ , պին տիւրիւ պիր պիրնէ զըտ շէյլէր . ալահալարըն պիր պիրիլէ մարաղաթը վէ դաւղասը , օյմա քիւլէթլէրտէ հարաքէթ կէօրիւնմէմէսի . պիրլիյին պէօլիւնիւպ իըրթըրմասը . ալահըն մախսուսիէթլէրինին փարչա փարչա օլմասը , քի ասըլ զաթլարը եւ տէյիւ շիլմիշ եախուտ քիւլիէն ինքեար օլունմուշ օլուր . ճահիւլէրին վէ քէնտի ազըլարընա պէյէնէյէրին թէզվիւրաթը . խարիճ զիյնէթլէր . խըրս ու շէհվէթին զաթէր պուլմասը . փիսիլէ վէ մուրաարըզա իպատէթ . քէօթիւլիյիւն հէր չէշիտի՝ չիւրիւք պիր աղաճ փարչա սընտան իպարէթ պուժուլա վէ օնուն մէմուրույլա պիրլըքտէ՝ կէօղ կէօղիւ կէօրմէզ դարանըզ իչինտէ տիւշմիւշ դալմըշ կէօրիւնիւրլէր : Առնար Ալահա շէրէֆ մի տիրլէր : հագարաթ մը : Քրիստոնէսպըղա բուպար օլունաճազ տինլէր վէ ալահալար պունըր մը տըրլար :

« Ալէնճէ՝ եօղ տէր իմ . վէ պու միսիլիւ ալահալարըն մէքիսնը օլան Աղիւմպոսու մէճմուէն հուզուրումա տալէթ էտէր իմ . ալահալարըն տաւաարնը կէօրիւր իւմ , լաքին էօյլէ պօշ վէ թիւրահաթ քիւլէթլէրէ սէճաէ գըլմագըլդտան չնգ ուզաղըմ : Ալահալարըն վէ Հինտ վէ Չին վէ Հոսմա վէ Աթմա նօմօլարընն միւճիտի օլան զաթլարըն պանա զալէպէ էտէճէր հիչ պիր շէյլէրի եօզ տուր : Օնլարըն հագըրնը իպթալ էթմէմ , մէգատիրլէրինի պիւրիյիմ իչիւն օնլարա իթիւ

պոր էտէր իմ: Առնա շիւղհէ հոգ տուր քի, իրիմէքի
հեր քեսին զհհինտէ՝ նիզամ վէ դուտրէթ էմապի մա-
զամընտա վէ դուվէթ վէ հիւսիւն թուսվիրի րառէտին-
տէ գալմըշ հիւքիւմտարլար՝ սոյադը հիւքիւմտարլարըն
արրասընտա տէյիլ տիրէր: Վաքին պու ճիւմէիէ՝ տիւն-
հանըն իլք վագթլարընըն ճահիլլիքլերինի տախի հիսա-
պա ալմադ լազըմ տըր: Աու ճահիլլիք քիւչիւք շէյ տէ-
յիլ իտը, շիւն գապաճաթլար տախի փազլիէթլեր իլէ
պիրլիքաէ Ալլահ օրրասընտա ալթնտըլար, պուստան ան-
նա քի պու աճալիսլ ալտանմանըն իշինտէ ինսանըն հայտ-
լընըն թէտիրի նէ՝ տէքեճէ օրտու: Լշվէլ զէման մէտ-
տահլարընըն վէ շտիրլերինին իզհար ու նագլ էթմալի
վէճհիյլէ՝ ալլահլարըն մէնդըպէտինտէ զիտտէտիյլէ կէօ-
զէ կէօրիւնէն հայլեր պուսլար տըրլար, զուլուքիար-
լոդ, զէնկիւնիք, գուտրէթ քիպրիէթինին ճէմի ալա-
մէթլերի, զէվք ու սէփայէ մէյլ էթմէքլիք, զապլթ-
օրզ շէհլէթ, վէ գուվլէթինի քէյիթինին ինրասընտա
գուլլանմադ:

» Ի իգուրկոտտա վէ Կուլմատա վէ Կոնփուտիոտտա
վէ էմապլերինտէ պաշգա շէյ կէօրմէմ, իլլա պիր թա-
զըմ նոմօս գոյանլար, քի քէնտի տիւվէլլերինտէ պաշ
օլուպ՝ պէյն էլ նաա մաւզթաղի կէօրիւլէն միւլքիւլ-
լերին հոլլինի տիւշիւնտիւլեր, անճադ հիչ պիր ալ-
լահլըգ էսէրի կէօրմէմ, վէ քինտիլերի տախի քէնտի
հազլարընտա պու միտիլլիւ պիր՝ փայէ մաթլուպ էթմէ-
տիլեր:

» Աշիքիար տըր քի՝ զէմանը էվայիլին հիւքիւմտա-
րընը վէ գահրամանլըզընը վէ տիւրլիւ միլլէթլերին փա-
տիշահլարընը վէ պէյլերինի, վէ էվլէլ վագթմա շու-
րութ վէ գանուկ իհաաա էաճն քիմսէլէրի սոնրաապն:

կէկէնէր Ալուս օրոսաննա տախիլ էթաիլէր : Պէն կէրէք
պու ալաճարը կէրէք պու մէշուր քիմնէլէրի թըպզը
պէնիմ կիպի զաթլար պիլըր իմ : Դիհաէթիւլ էմր . օն
լարըն ագլը պէնիլքինտէն հալընը պիր վէճճ իլէ ֆարդ
օլունուրլար : Քէնտի վագթլարընտա իլէրիտէ օլտու
լար վէ պէօյիւր իշ կէօրիւլէր . նասըլ քի պէն տալի
պէնիմ վագթըմտա էթտիմ : Օնլարտա հիշ պիր էօյլէ
հալ հօգ տուր քի ալաճ տըրլար տէյիւ աննաթսըն . իլ
լա պունուն զըտը . օնլարըլա պէնիմ մապէյնիմիզտէ չօգ
պիր պէնգէրլիք կէօրիւր իւմ . հէփսինտէ զաիֆլիքլէր
վէ հանրլմալար վար , քի օնլարըլ ինսան թապիաթընա
վէ զաթէն պանա հագըն կէթիլիլէր : Պէնտէ նէ ճան
վէ ֆիքըր գուտրէթի վար ըտա՝ օնլարտա տա օ վար .
ֆէրգի հալընըլ գուլանըշտա տըր . հէր պիրիմիգ քէն
տի մէրամըրըճա վէ պուլունտուզումուզ մէմլէքէթին
վէ ահվալի միւթէնէ վիէնին իգթիզասընճա գուլանըրըլ :

Տէվմ օլաճագ :

Ե.Օ.Ի.Օ. ԲԻԹՎՊԼԵՐԸՆ ՍԵՀԻՀԼԻՅԻ

Իսինճի պապըն պագըն :

Ս. Յովհաննէս աւետարանիչ՝ Լֆէնտիմիղն չար
չարանքընը նագլ էթաիլի սըրտատա . ԺԲ . 13 . տէր քի՝
« Իլլաաոս գօնաղընտա իքէն հէհուտիլէրին կիւրիւլաիւ
սիւնիւ իշիտիպ Լֆէնտիմիղն ալտը չըդաը տիշարըյա , վէ
Խաշ պէօլէմ (հայճա՝ քարայատակ , հէհուտիճէ՝ կապ
պաթա . ըումճա՝ լիթօսդըօդօս) տէնիլէն մահալտէ տի

վան դուրսու . վե հասաւ էլ իճապ աննաշըրդընա
կէօրէ՛ պու մահալ դօնադտան չօդ ուղադ օլմամալը :
Առ խափիլէ միւսէմմա մահալի Յոփսպոս տախի զիքը
էտիպ՝ տաճարըն հանլարընտա Անտոնիա պուրճուն իթի-
սալինաէ կիպի կէօսթէրիք . վե Փիլոն սէօղընիւն սը-
րասընճա տէր քի հոռմալը մօհաֆըզըն գօնաղը սապըզ
Հերովդէսին գօնաղը բաք . վե պաշգա քիթապլարտա
պուրտուղունմուղ թարիֆլէրտէն մալիւմիւմիւղ աիւրքի՝
Հէրովդէսին գօնաղը տաճարըն վե Անտոնիա տէնիլէն
պուրճուն գարա նէլ թարաֆընտա բաք :

II . Աղլհաննէս վե սուրբ Անտրոս առաքնալար
տաճարըն իւրէլ Գաֆո (գեղեցիկ դուռն) տէնիլէն գա-
լիուստունուն հանլարընտա անատան տօղմա պիր քէօթրիւմ
սազալաբա՝ օրատան Աղղոմոնուն սպլուսունա կիթաիլէր :
Գործք . Գ : Յոփսպոս՝ Լէհո֊պիլէր Դո֊հարէպէսի քի-
թապընըն պիր մահալինտէ . Ե . 5 . հափուսունուն հիւս-
նիւ իչիւն իւրէլ տէնմէիլէ միւշէրքէֆ պիր գափու զիքը
էտէր . վե Լէհո֊պիլէրին Էսֆի Բէփալիլի քիթապընտա
տախի՝ Ի . 9 , պու գափուսունուն՝ Աղղոմոնուն ալլու-
սունա հաղըն օլտուղունու իշար էտէր :

Աւետարանիչլէրին թարիֆինէ պազընճա . Մափ .
Իա . 1 : Մափ . Ժա . 1 : Ղա֊լ . ԺԲ . 29 . Բէթբադէ
Լըրուսաղէմէ պիթիչիք կիպի իսէ տէ՛ գալէ տուվաքընըն
տախիլինտէ օլմայըպ ալըրճա պիր քէօյ մադամընտա բաք :
Աղաղատտա հազըլան թալմուտուն պիր սէօյլէյիչի վաք
քի Հուկ միւէլ լիֆին թարիֆինճէ պիր աղ կիւճճէ ան-
նաշըրմասը իչիւն հալիա լայդֆութ նամ պիր աիկէր

միւլէլիֆ տախի զալաթ աննամըչ տըր : խալմուտուն՝
պու քէլամընա տըրգաթ օլունաուգտա աննաշըլըր քի
օլ տախի Ռէթըադէի աւետարանիչէրին թարիֆ էթտի-
յի կիպի աննատըր :

Լւետարանլարըն նազլի միւճիւպինճէ՝ միրի թարա-
ֆընտուն թաճօխտարլար պուլունուլար ըտը Երիքօվտա
վէ Կափառնաումտա : Վէ տիկեր թէվարիկլերտէն խա-
պէր ալըրըզ քի՝ Եէհուտիստանըն պահալը մաթահալարըն
պիրիսի , Բէլէւէն եաղը , Երիքօվ ճիվարընա մախսուս
պիր մահսուլ ուտու . վէ պունուն էօշիւրիւնիւ թաշիր
էտէն թահսիտար՝ հասպ իլ իճապ Երիքօվտա օթուր-
մալը ըտը : Վէ Փիւնիկիցիլեր , վէ ալէլ խուսուս Լ-
րապլար՝ քէնտի մաթահալարընը Յորդանան եօլույլա Պա-
ղեստինէ տախիլ էտէրլեր իտի . վէ Յորդանանըն օլ պիր
թարաֆընա կէչէճէքլերի մահալ Կափառնաումտա օլուպ՝
կէօմրիւկ թահսիտարլարընըն տախի օլ շէհրտէ պու-
լունմասը իճապ էտէր իտի : Պէօյլէ նազլ էտէրլեր Յուս-
սինոս պատմիչ . լէ . 3 , վէ Սըրապոն . Ժղ :

Ս . Պուկաս աւետարանիչ . է . 1 — 11 . նազլ է-
տէր քի Լիֆէնտիմիզ Կափառնաումտան՝ Նային շէհրինէ
կիթաի . վէ օնտան Յորդանան պօյունտան կիտէրէք
Երուսաղէմ սէմթինէ եթիշտի : Վէ Յովսեպոս՝ Եէ-
հրպիլէրին էսիլ Բէվալիլի քիթապընտա . ի : 6 . տէր
քի , Գալիլիալլար պայրամլարը հանսընտա Երուսա-
ղէմէ կիթմէլերինտէ Սամարիաւտան կէչիպ Նայիս շէհ-
րինէ օղըարլար : Վէ պու Նայիս՝ Լւետարանլարտա
Նային տէնիլէն տիր :

Ի. Յովհաննէս աւետարանիչ . Դ . 5 . Սիւքարնամ
պիր մահալ զիւր էտեր . քի ճիւղէ միւշէրրիհէր (մեկ
նիչէր) պիւ իթիթադ՝ Սիւքէմ տէնիլէն մահալ տըր
տէրլէր : Քիլ վագը՝ Սամարիանն էսքի իսմի պու ու
տու . վէ Լճէնտիմիդին էյամը սաատէթինտէն ճզ սօն
րա՝ Նէարօլիս տէնտի . վէ Լըուսաղէմին խարապընտգն
սօնրա պասրլան սիքքէլէրտէ պու իսմիլէ մէղքիւր օ
լուպ՝ հայկա շիմտի՝ Նապլուս տէնիր :

Տէֆա սուրբ Յովհաննէս . ԺԲ . 21 . սուրբ Փի
կոպոս իշիւն տէր քի Գալիլեանն Ռիթաիդա շէհրին
տէն խտի : Պու շէհր վադա սուրբ Յովհաննէսին վագ
թընտա Ռիթաիդա տէնիր խտի . վէ ահալիս Գալիլեա
լիսաննը գուլանմալարը իշիւն պէլտէ տախի Գալիլի
այէ թապի սայրլըր ըտը : Ել վագըթ սօնրա Աեսարիա
տէնտի . վէ սօնրա՝ Օգոստոս կայսրն Յուլիա նամ գը
ղը իսմիլէ Յուլիադա տէնիպ՝ Տիբերիոսուն կիւնիւնտէ
տէֆա Աեսարիա իսմինի ալտը . վէ Տիբերիոս էօլտիւք
տէն սօնրա տէֆա Յուլիադա սէօլէնտի վէ Գալիլեա
տան այրլտը . Պէօլէ պիր շէհրին հադգընա եազան՝
սօն վագըթլարըն ածամը օլայրտը . շէհրին իսմինի պէյն
էլ նաս միւշէրրէֆ օլան կիպի եա Աեսարիա կա՝ Յու
լիադա աէմէլի տէյլի մի խտի . Ռիթաիդա իսմի խաթը
րա նէրէտէն կէրի խտի . քի թիլ վագը օրանն էսքի իս
մի տիր : Վէ եէնի իսիմէրին կեաճ պիրի վէ կեաճ օ
պիրի իթիթադ օլունուպ տահա պիր սօն գարար վէրիւ
մէքսիլն՝ Լըհուսիլէր քէնտի մապէյնրէրինտէ էսքի իս
միլէ զիւր էտերլէր խտի : Վէ օլ շէհրին հագըլնա պու

Ինթտահա իսի՝ օլ վագթըն քիթապլարընըն հիչ պի-
րիսինտե հոգ տուր :

Պու գատարճասընը միւքեաֆի սայարըզ , վե տե-
տիքլէրիմիզտէն աննաշըլըր քի՝ պիղարազ քիմնէ աւետա-
րանիչլէրիմիզին եազտըզլարընըն պու խուսուստա իպրազ
էթտիքլէրի տըգգաթը վե սահիհիյի կէօրտիւքտէ՝ օլ
վագթլարտա եազըլընջ օլտուղունա շիւպհէ էթմեզ :
Ինսանլարըն խըրօր վե թամահը ազ վագթլարտա տիւն-
եանըն սուրէթինի չէվիրմէյէ գատըր տըպար . շէհիրլէր
հա՝ քիւլլիէն խարապ վե նապէտիտ օլուրլար , եախուտ
իսիմլէրի թեպտիլ օլուր . պիր վագթլար միւնպիթ վե
մահսուլտար մահալլէր պօզուլլուր չէօլ օլուրլար , էոքի
հօլլար գտիանըրլար վե հէնի հօլլար աշըլըլար : Վէ
էօյլէ պիր վագթլար՝ քի տահա հէնուլ խարթա գուլ-
լանմազ եօլ ուտու , ափերատան զուհը էթմէ սախտե-
քեար պիր քիմնէ եազտըղընա էսքիլիք սուրէթի մերամ
էթտիքաէ՝ հէր մահալլէր էոքի իսմինի իշար էթմէսինտե
հանըլտան հալի օլտաւազ : Իշն մէշհուր միւլէրիլլէր
տախի՝ քէնտի գէմանէլէրինտէն էվլէլ կէչէն վագթլար
զընա եազտըզլարընտա հայը հանըլլար էթմիշլէր : Տի-
տու Լիվիտս՝ էոքի նագլիէթլէր սըրասընտա Աինուէստ
վե Պրենեստե վե Ըրբի շէհիրլէրի զեքր էտէր . քի օլ
վագթլար նաղարէն հէնի իալլէր : Վէ Փիլոսոփատոս նամ
պիր միւլէրիֆին հալանճըլըզ պուսուսուլա թուլթուլ-
տու , քի Պամիս նամ պիրիսինին եազտըզլարընտան ալ-
տըմ տէմիլ . վե պու Պամիս՝ Ըպոզն Նիանսոցինին վագ-
թլարտա վե օնուէն հօլ արգատաշը ըմըշ . վե պու Ըպու-

դոն՝ Լճֆէնտիմիզին տիւննայէ թէշրիֆի վազթլարընտա
տօղուպ՝ 97 թարիսինտէ էօլմիւշ նագլ օլունուր : Հոյ
պու քի : Փիլոստրատոսուն նագլինճէ օլ ասիրտէ Բա-
բելոն զայէթ շէն վէ միւշէրրէֆ պիր շէհր օլմալը . ֆա-
գաթ ճէմի թէվարիկէր միւճիւպինճէ խարապ ըտը .
վէ իշինտէ տիւրլիւ ճանավարլարտան պաշգա քիմնէ թէ-
մէքիւն էթմէզ իտի : Սօռանըն Սպարտա շէհրինի քէն-
տի պաշընա հիւքմէ մալիք պիր շէհր կիպի կէօսթէ-
րիւր . լաքին օլ ասիրտէ Սպարտա Հոռմա հիւքմիւ ալ
թընտա ըտը :

Պիր Եէհո-պիլէր ճոհաբէպէսի նագլի վար , քի
Հեգեսիպպոս եափմըշ տէյիւ զանն էտէնլէր օլմուշ , վէ
Հեգեսիպպոս՝ Լճֆէնտիմիզին 150 թարիսի վագըթլա-
րընտա ըտը : Լմմէյէ մալիւմ տիւր քի՝ Բսթ անպուլուն
թամիր օլուպ Կոստանդնուպօլիս իսմինի ալմասը 325
թարիկտէ օլտու , վէ Հեգեսիպպոսուն քիթապլինտա . Գ .
5 . Կոստանդնուպօլիս իսմի պուլունուրսա՝ քիթապա
ղալպազան էլի տօղանմասընա իսպաթ տէյլի մի : Լւււ
տարանլարտա պու միսիլլիւ զալաթ պուլունմազ :

ՀԵՅԼԵՐԸ ԳԵՐՇԻՐ ՕԼԵՆ

ԻՓԹԻՐԱՆԱՐԸՆ ՆԱԳԼԻ

ՊԵՐԻՆՃԻ ԿԱՊԸՆ ԿԱԳԸՆ :

Ստեփաննոս կաթողիկոս պէր վէճճի մէջուհ գալէտէ վախճանել օրտուգտան՝ սօնրա՝ չիւն տահա Վահան կաթողիկոս հայաթտա ըտը, պիրաղ քիմսէ եէնի պիր կաթողիկոս ինթիխապընը մինասիպ կէօրմէտիլէր իսէ տէ՝ պունլարըն մուղայիրի օլան թարափըն սէօղիւ եօրիւտիւ, վէ հայլը գըլ ու գալ տախի՝ եէնի ինթիլիսապ օլաճագ վաթըն հագգընա փէյտահ օրտուգտան սօնրա՝ մէրհում Լնանիա կաթողիկոսուն եէկէնի վէ Լըշարունիք այալէթինին եպիսկոպոսու Խաչիկ պիլ իթթիֆագ մինասիպ կէօրիւլտիւ — սէնէ, 972 — : Պունուն Քաղիկըն ժողովքու հագգընա հիւսնիւ գըլաւը օլուպ Բումլարա տախի Հայլարըն ուղղափառ օլտուղունու աննատա պիլմէսի շու վէճճիլէ իսպաթ օլունուր քի, Բումլարըն օլ տէրէճէ թէասսիւպիւ վագթընտա քի թէոգորոս կաթողիկոսուն կիւնիւնտէ Գալիկ փատիշահըն եաղաղը մուհապպէթնամէսինէ ճէվապ եաղմաղը լայրդ կէօրմէտիլէր, պու կաթողիկոսաբուխսաթ վերտիլէր քի Կիլիկիանըն Տարսոն շէհրինէ, վէ ալէլ խուսուն՝ պատրիարքըդ վիճակը օլմաղլըն միւշէրրէֆ Ընտիոք շէհրինէ պիրէր եպիսկոպոս նասապ էլլէտի : Օլ ասիրտէ պու իքի շէհիր տէ Բումլարըն հիւքմիւ ալթընաւ ըտը :

Պունուն վեթաթընտան սօնրա կաթուղիկոս օլտու
Պարգիս — 990 — . վե պու կաթուղիկոսուն աղիգ վե
ճգնուոր թարիքինճէ կէչինմէսինտէն մատէ պէլլի պիր
շէյ նազլ օլունմազ . Պունուն կիւնիւնտէ թանդրախե
ցիլէր պիր ազ մէյտան ալմիշ օլմալարըյա՝ օնկարա գար
շօ 1002 վե 1003 թարիկներինտէ Հարք այալէթի
տախիլինտէ իքի տէֆա ժողովք օլմուշտուր .

Պունուն մէվթինտէն սօնրա՝ մերհոււմ Կաչիկ կա
թուղիկոսուն պիրատերի Պետրոս՝ կաթուղիկոս օլտու
— 1019 — . վե կաթուղիկոսյուղունտա՝ 1023 թա
րիկտէ , Հայ փատիշահը Եշոտ Երծրունի թարաֆըն
տան Բոււլարըն Վառիկ իմքերաթօրունա կիտիպ Ծը
նունդ կիւնիւ ջրօրհնէք փաթթընտա Ճորթս նէհրի
նին սույունու միւճիւզաթըլա կերիյէ չէվերմէսի իչիւն
Պիւտարյ մաղլէզի վերիտի : Պունուն կիւնիւնտէ
— 1046 — Բոււլար Բագրատունի փատիշահըմըզն մա
գարը հիւքիւմէթի օլան Ընի շէհրինի հիւքիւմէրինէ
իէչիրիպ՝ Պագիկ փատիշահա տախի քէնտի էօհտէլէ
րինտէ օլան պէլտէլէրինտէն Նամնգաւ նամ գզլէյի
վե ճիւլարընթ պէտէլ մաղամընտա վերերէք փատիշահ
լըղը գալտըրըդտան սօնրա կաթուղիկոսյուղուն տախի
գալտըրըպ միլլէթիմիզի քիւլլիէն Բոււլարա դարըշտըր
մազ վե հայլըզ իսմինի պիւթիւն պիւթիւնէ տիւնհա
իւզէրինտէն գալտըրմազ ֆիքրինէս զահայ օլտուգլա
րընտան նաշի՝ Պետրոս կաթուղիկոսուն տախի , տէյիլ
քի հերետիկոս վե Եւսթօքալան տըր վե Վազկիւզուն
ժողովքունու գապուլ էթմէզ տէյիւ , իլւս Հայլարը
Բոււլարըն հիւքիւ ալթընտան չըգարմազ իսթէր տէ
յիւ իֆթիրարըլա աթուունտան տէտիրկին էթտիլէր ,
քի Ընի շէհրինտէ քէնտի Եէկէնի Կաչիկ նպիսիպը

տու վերիլ պրազըպ քէնտիսի Րում զապիթին թէքըն
Ֆիլյէ Արծն շէհրինէ կիթտի . լաքին օնտա տա բա-
հաթ պրազմատրար . վէ Անիտէն վէքիլ Խաչիկ Եպիս-
կոպոսու տախի կէթիրիպ՝ իքիսինի տէ այրը այրը պի-
րէր գայէյէ մահպուս էթտիլէր :

Ծնունդը կիւնդերինտէն Ղատիկէ տէք — 1048 —
Պետրոս կաթուղիկոս մահպուստա գալուպ , պատէհն
Րում իմրէրաթորու Կոստանդին Սոնոմախ պու սուրբ
հայրապետին հաղգընա սէօյլէնէն սէօյլէրին իթիթա
օլտուղունու աննայարագ ֆերման էյլէտի . քի Խաչիկ
Եպիսկոպոս Անիէ կիտիպ վէքիլէք մէմուրիէթինտէ
տէվամ էյլէյէ . վէ Պետրոս կաթուղիկոսու լաթամ
պուլա տավէթ էտիպ աղիմ իլթիֆաթ կէօթէրտի .
վէ եէկինի Անանիայա Սիմէէլլա իսմի վէ վայէտի վէր-
տի : Պու փայէ՝ Րումլարտա բազրիքխանէ տտէմէրին
տէն պիրիսինէ վէրիլիպ՝ պունունուլա օլքիմնէ՝ հալիս
պաթրիքտէն սօնրա քէնտիսի օնուն եէրինէ պաթրիք
օլմաղա հաղ փէյտահ էթմիշ կիպի օլուր ուտու . վէ
պունուն ուլա իմրէրաթօր աննաթմաղ իսթէտի քի՝
հայլարըն կաթուղիկոսուղունու գալտըրմաղ ֆիքրի
կէրույէ պրազըլմիշ տըր . վէ հալիս հայաթտա օլան
կաթուղիկոսա խալէֆ օլաճագ քիմսէի տախի քէնտիսի
մինասիպ կէօրիւպ՝ պու բուհանի մէմուրիէթինէ քէ-
մա ֆիսասպըղ տէվամընա բուխսաթ վէրմիշ տիլ :

Իւշ սէնէտէն զիատէ Ս . Հայրապետ լաթամ
պուլտա գալտըգտան սօնրա՝ Սիվազտա միլթէմէքիւն
Ետովմ Արծրունի վէ Րում տիյարընտա կէզմէքտէ օ-
լան Գագիկ Բազրատունի փատիլահարըրմըլն իլթի-
մասլարըլա Սիվազա կիթմիյէ բուխսաթ օլունտու . վէ
տրատա՝ քէնտիսին լաթմիր էտիպ շէնէթտիլի Ս . Ալ-

Հոն վանքընա կիտիպ վեֆաթընա գատար օնտա օ.
թուրտու — 1051 — 1058 — :

Եւերինէ՝ Ընիտէ վեքիլ պրադտըղը Իւաչիկ եպիս.
կոպոս կաթուղիկոս օլուպ, բում իմբերաթօրունուն
թամարնտան տօլայը Հայը սըգընտը չէքտի . վէ աղւ
կիպի Մթամպուլա տախի չաղըըլպ — 1060 — , իւչ
սէնէ միդտարի օնտա գալտը : Իմբերաթօր՝ քէնտի սէ.
լէֆլէրի կիպի՝ Հայլարը Բում միլէթինէ գարըշտըռ.
մադ Հափէսինի տախի իգՀար էյլէյիպ՝ միլէթ պէօ.
յի. քէրինի տախի Մթանպուլա չաղըըտը . վէ պուն.
լար մատտէյէ վուգուֆ օլարադ Հակօր Սանահնցի
նամ ալիմ վարդապետի պէրապէր կէօթիւրտիւլէր : Իմ
բերաթօր պունլարը վէ պիր գաչ տա Բում վարդապետ.
լէրի Հուգուրունա չաղըըլպ Հայլարըն տինի վէ եկե.
ղեցահան ատէթլէրի խուսուսունա մալիւմաթ մաթլու.
պու պէՀանէսիյէ տին միւճատէլէսինէ գափու աշտըդ.
տա իֆատէ էթտի քի Լֆէնտիմիդին Ըլաշլըզ վէ ին.
սանլըզ թապիաթլարը մէվճուտ վէ պիրի պիրինէ գա.
րըշմայարադ վէ թէպաիլ օլմայարադ դալմասը խուսու.
սունտա Հայոց եկեղեցիսին իթիգատը Վաղիկդոն Ժո.
ղովքսունուն թըպըրսը տըր . վէ եկեղեցիճէ ատէթ ու.
րուսումաթլարտա կէօրիւնէն ֆարգլարըն՝ մարաղայէ
վէ միւճատէլէս սէպէպ վերէճէք տէրէճէտէ էճէմիւլէ.
թի հօգ աուր : Վէ պունլարըն տախի պիր գաչընը՝ է.
կեր միմբին օլուր իսէ՝ մուհապպէթ խաթըր իչին թէպ.
տիլ էթմէյէ թահուտ էյլէյիպ իմբերաթօրու խօշնուտ
էյլէտի :

Իմբերաթօր պու թաղրիրի Հակօր վարդապետէ քէն.
տիսինէ եաղտըրըպ՝ մէճլիս տաղըլտըրդտան սօնրա Վա.
ղիլ արծրունիէ կէօսթ էրտի , վէ պու սնուն իֆիքրինի .

աննայնա՛յ՝ քի եկեղեցի ատեթլերինի տէյիշտիրմէիլէ մէ-
րամընա երմէք տիր՝, ճէվապ էթտի քի՛ պու թագրիր
եալընըզ պիր ատամըն օլմաղըլա ճէմի միլէթէ րաճի տէ-
յիլ տիր . վէ եալընըզ պուռնուն սէօղիւիլէ միլէթ քէն-
տի ատեթլերինի թէրք էտիպ Րումարըն իպատէթ ա-
տեթլերինի գապուլ էթմէզ : Րուխսաթընըզ օլուր իռէ
տէտի՛ պէն Հայ վարդապետլերինի թօփլայըմ վէ Րում
վարդապետլերիլէ սէօլէշէյիմ, վէ պատէհու միլէթին
մէճմուի թարաֆընտան թագրիր եազայըմ :

Իմքէրաթօր պուռնա րազի օլտուգտա՛ Վազիկ պու-
թագրիրի եազըզ օնուն հուզուրունտա Րում վարդա-
պետլերինէ սունտու . քի իթիգատ պապընտա պիր շէյ
պուլմայըզ , ֆազաթ եկեղեցի ատեթլերինտէն տէօրտ
ատէթ իւղէրինէ ըսրար ու իգտամ էտիպ՝ օլ պապտէ
քէնտիլերինէ պէնգէմէյի մաթլուպ էթտիլէր . վէ պուռ-
լար ըտը : 1 . II . Պատարապտա շարապա սու գաթմազ :
2 . Նշտարը մայալը խամուրտան էթմէք . 3 . Մնուն-
դու մկրտութիւնտան այըսըզ Ղեկտեմըրին 25ինտէ
էթմէք : 4 . II . Ըստուածը սուրք Երրօրգութիւնա
խիթապ էտիպ , իշինտէն եալընըզ Վրիստոս էֆէնտի-
միգէ տայիր օլան խաչեցար վէ սայըն լուղէթլէրի գաւ-
տըմազ : Պուռլարըն գալըմասընը վէ թէպտիլինի Վա-
դիկ՝ միլէթ տէ զայէթ էսքիմիշ վէ սուրք Լուսաւորիչին
կիւնիւնտէն պերու տէվամ էթմէքտէ օլտուզունտու
պահսիլէ միմքինսիղ կէօթէրտի :

Րումար իշինտէ պու մատտէ հափատիս օլտուգտա՛
Հայլարա գարշը պիր ազիմ ատափէթ կիրտի իլէրինէ .
վէ կերէք Րաթանպուլտա վէ կերէք ալէլ խուսուս տի-
շարլարտա հայըն րէնճիտէ վէ սըգընտը վերիլէր իտի .
լաքին քէնտիլէրի տախի էթտիքլէրինին պէտէլինի չէքէլ :

լեր իտի : Ընտիր ճիւղերն տա պու գալիս զիյառեալե
ազաւ : Բաւար Գեորգ նամ պիր Հայ թու թուդ՝ սու
գալնը թրաշ էտիպ գոյ վերտիլէր : Պու բեզալէ թի՛ Գե
որգ չէքեմէյիպ , քէնտիտի տախի էմաւի մապէյնինտե
նուֆուդ վէ գուտրէթ սահիպի օրտադ պէշ իւզ գա
տար միլէթի ականտէն ատէմ պաշնա թօփաւոր . վէ
Ընտիր սյալէթինտէ չօգ քէոյլէր պաւրպ կաղմա վէ
խարապ էթտի . վէ վալինին իլթիզամընտա օյանլարաւն
օն լքի փարէ քէոյ կաղտը . վէ ալթմըշ նէֆէր Բուս
թու թուպ Ընտիր գալէսինին էօնիւնէ կիթտի . սա
գալնը թրաշ էթտիյինիզ Ընիլի Գեորգ պէն իմ տէտի .
սէյր էտին քի սագալըմըն ինթիգամընը նասըլ ալբըմ .
վէ օրատա ոլ ալթմըշ քիշիյի գաթլ էթտիրտի :

Իմքերաթօր պուսու վէ պուսու կիպիլէրի տույուպ
չարէ տիւշէնէրէք՝ Հայ ասըղաւէ կիանընտան Խաչա
տուր նամ պիրիսինի կանընա ճէլպ էթտի . վէ Բուսթու
ղա գապուլ էթմէյէ բաղի էթտիքտէն սօնրա Ընտիրա
փալի նասպ էթտի : Վէ պու միլէթճէ Հայ վէ այնճա
Բուս օլարադ՝ իքի միլէթին պիր պիրինէ գարշը աաա
վէթինի կիւճիլէ պիր փարչա թէքին էթտի :

Լաքին չօգ փագըթ կէչէտի . Բուսթար Խաչատու
րու տա չէքեմէզ օլտուլար : Ըճէմէր օլ արալը Լուրթա
իւզէրինէ եօրիյիւշ էթմէլէրինտէ՝ Խաչատուր ապէր
տիւպիւպ օլ շէհրին իմտատընա կիթտի . վէ իլքտէֆա
տա Ըճէմ ապէրինի պօզուպ տաղըթտը : Վէ տէֆա
թօփանմալարընը տույուպ պիր պասիլըն թերթիպի էթ
մէսինտէ օրտուսունտա պուլընտան Բուսթար խիյանէթ
էթտիլէք . պուսու սէսսիզճէ իւզէրլէրինէ համլ էտէ
ճէյի վագըթ պօռուլարընը չալըպ Ըճէմլէրէ սէս վեր
տիլտէն սօնրա քէնտիլլէրի դաշտլար : Լաքին Ըճէմլէր

Հէր նէ գատար թէտարիքո՛ւ պուլունտուլսր ըսա գար,
շո գոյամայրպ փերիշան վէ թար ու մար օլտուլար, վէ
Արֆա գուրթուլտու :

Պու հիյլէ հօրիւմէտի իսէ պաշատըլար հադգընա
տիւրլիւ իթթիրաշարըլա իմբերաթօրա իշթիքնա էթմյէ :
Օլ տախի տէյիլ իթթիրաշարա ինանտագ . իյլա թաճիգ
օլարագ խաշատուրու ազլ էթտի, վէ եէրինէ տէֆա
Հայ աարլգատէկեանընտան Վտհրամ Պահլաւունիի Նն
տիոքա պէյ նասպ էթտի, լաքին խաշատուրու տախի
ըայէթկէ սագլար ըտը : խաշատուրուն ալլիյլէ Նճէմ
լէր գուվվէթ քէսպ էտիպ ազ վադթըն իշինտէ չօգ
եէրլէր ալտըլար վէ Րումլարա չօգ հասարաթ էթտի
լէր : լաքին պունշարըն նագլին պիզիմ սեօզիւմիւզիւն
սըրասընտան տիշարը տըր :

Ըիմտիէ տէք նագլ էթտի յիմիդտէն սօնրա՝ եկիդիցի
րուսուճաթլարը հադգընա տախի Րումլար թարաֆն
տան սեօզ օլուպ՝ Հայլար եւքի առէթլէրինտէ գաւաղդ
ճա վէ հիչ պիր նօգթա տէյիշտիրմյէ քաղի օլմատըդ
ճա, Րումլար պաշատըլար նխէր քրիստոնեայ միլլէթլէ
րէ տախի պիզի ֆասլ էթմյէ : Պու վադըթլարտան
ազ սօնրա Նֆէնտիմիլին գիլեղմանընը Նրապլարըն է
լինտէն գուրթարմագ իշլուն խաշակիր տէմքլէ մարուֆ
Նարորատա ճէմ օլունան աւքեր Նսիա դըթասընա կէ
չիպ՝ խաթիլէրիլէ տախի մինաաիպէթիմիլ, վէ պու սե
պէպիլէ տիւրլիւ գըլ ու գալ օլմուշ տուր : Պունշարըն
նագլին Նիկեղեցական պատմութիւնա բաճի տիր . վէ չիւն
քի հայլա խայըթխաճ վատլարըն մաթլուպուշուլա պու
հազըղարտա Նիկեղեցական պատմութիւնումուզ պատըլ
մաղա պաշանաճաղընտան ումուտըմուզ վար, քի օն

սենեակն պերու հայրն զահմեթիլէ թօփլայլոյ հաղ-
մըլ ըզ. սու կիպի նագլիէթէրին պագըրնը տա օրայա
պրագըպ' շիմտիլը Լայլա Գարլը օլն Իֆրէլալըն
նագլիէն պու մահալաէ նէթիճէ վերիւր իզ:

ԻՐՕԹՎԱԹՆԱԼԸ ԸՆ ԻՊԹԻՏԵՍԸ

Ա Ե

Ի Լ Ե Ր Ի Լ Ե Մ Ե Ս Ի

Մանինն Մարկեղոսա եաղտըղը մեքթուպ շու-
մեալուէ իտի:

“ Մանի, Ելլահն ըհսուլու, վէ պենիմիլէ օլան
“ ճէմի աղիզէր վէ պիքիլէր, պենիմ սէվիլիլէ Էվ
“ լատըմ Մարկեղոսա՝ պիզիմէֆէնտիմիզ Նիսուս Վլը
“ ըիստոսուն փետէրի Ելլահ թարաֆընտան լուծի ու
“ մերհամէթ վէ սէլամ: Եյտընըղըն սաղ էլի պու
“ տիւննատան վէ օնուն պէլայարընտան վէ միւֆսիտ
“ տուղաղլարընտան սենի հըֆզ էյլէյէ. ամին:

“ Սէնին մերհամէթինն պիլիլքիլիւնիւ տույ-
“ տուղտա չօզ սէվինտիմ, ֆաղաթ շուհա քէտէր էթ-
“ տիմ, քի տինին սահիհ թալիւմաթա մուաֆըլ տէ-
“ յիլ տիր: Պունուն իչիւն պէն ինսան գափիլինն իս-
“ լահը իչիւն կէօնտէրիլմիշ օլուպ, քէնտիլէրինի դա-
“ լաթ մէզհէպ իչինտէ պրագմիշ պուլունանլարը աճը-
“ տըղըմասն նաշի պու մեքթուպու սասա հաղմաղը
“ մուզթաղի կէօրտիւմ, քի սապէտիլլէրէ թալիւմաթ:

,, վերէնդէրին մալիք օլմատըղը ֆերասէթէ սէն մաղիք
 ,, օլսարն : Օփրա օնլար էօյլէ էօյրէտիրլէր քի՛ էյ-
 ,, լիյին վէ քէօթիւլիւյին հասըլ օլմասը պիր քէօք-
 ,, տէն տիր . այտընլըղը գարանըղտան՝ վէ ինսանըն
 ,, խարիճինտէ օլանը տախիլինտէ օլանընտան ֆէրգ է-
 ,, տէմէյիպ՝ պունլարը տախմ պիրպիրինէ գարըշտըրը-
 ,, լար : Ընճադ սէն՝ էվլատըմ, պունլարը պիրլէշտըր-
 ,, մէ . նասըլ քի պոյաղը նաս պիղայրը հագղըն պիր-
 ,, լէշտիրիրլէր . զիրա պու քէօթիւլիւլէրին պաշան-
 ,, էքճընը վէ սօնունու Ըլլահա համլ էտէրլէր . օնլա-
 ,, ըն նհայէթի լանէթէ գարիպ տիր : Էֆէնտիփղին
 ,, աւետարանտա սէօյլէտիյինէ տախի ինանմաղլար , քի
 ,, էյի աղաճ քէօթիւ միյվէ , վէ քէօթիւ աղաճ էյի
 ,, միյվէ վերէմէղ : Է է պէն թաճիւպ չէքէրիմ , նասըլ
 ,, ճէսարէթ էտէրլէր տէմէյէ քի շէյթանըն վէ օնուն
 ,, ճէմի քէօթիւ ամէլլէրինին խալիպի վէ հարատըճըսը
 ,, Ըլլահ տըր² : Վէչկէ պունտան էօթէյէ կիթմիշ օլ-
 ,, մայաըտըլար , վէ տէմէյէ իտիլէր քի Ըլլահըն պիր
 ,, թանէճիք էվլատը քէնտի փէտէրինին գարիճէսինտէն
 ,, ինտի , վէ նիսլան թաիֆէսինտէն պիրինին թէնինտէն
 ,, վէ գանընտան վէ գուսուր նափաղըղլարընտան ա-
 ,, լըղ՝ Սարիամ նամ պիրիսինէ էվլատ օլտու : (Ը)ապիի
 ,, պէլաղէթիմ օլմատըղը էճիլտէն սիղի ուսանտըրմաղ-
 ,, տան սագընըպ պու մէքթուպուլմտա պունտան զիա-
 ,, աէ շէյ հաղմամ . անճադ էկէր քէնտի սէլամէթինէ
 ,, արղըն էտէր իսէն՝ հանընտա պուլունտուղըմ վաղթ
 ,, ճիւլլէսինի էօյրէնիւրսին : Օփրա պէն քիմսինէն պօ-

» զազընա իլի թագմամ, նաաըլքի նաա իլինտէ պո-
» լունան նագըս ազըլլըլար էտերէր : Աեյլէտէրէրի-
» մի աննա սէվիլիլէ եվլատըմ : » :

» Մարկիզոս սոու մէքթուպու ալտըղընաա՝ շէհրին
կալիսկոպոսու Երքեղայոս : Խանէսինտէ պուլունտու :
Մարկիզոս մէքթուպուն քէլամարընա թաճիւպէթտի .
Երքեղայոս տինճէտէ զայէթ զայրէթկիւղար օլմասըլա
զայէթ թէհալվիւրէ կէլիպ իսթէտի քի հէման կիթսին
Մանիի քէնտի տէվլէթինէ խիյանէթիլէ գալմըշ սիր
ատէմ կիպի թութսուն : Քաղաթ Մարկիզոսուն թա-
պիսթը հալիմ օլարագ՝ Երքեղայոսու թէպրին էյէտի ,
վէ 'Խուրպոնու կէրույէ Մանինին կանընա կէօնտէրմէք
իսթէտի : Քաղաթ 'Խուրպոն օրատա գալմասընը տա-
հա էհվէն կէօրմէսիյէ Մարկիզոս պիր մէքթուպու կա-
զըպ քէնտինին թէվապիսինտէն պիրիսիյէ աճէլէ կէօն-
տէրտի . րէճա էտերէք քի կէլսին վէ թալիւմաթընը է-
յիճէ աննաթսըն . լաքին 'Խուրպոն Մարկիզոսա վէ
Երքեղայոսա Մանինին ճէմի թալիւմաթլարընը թափսիւ
լիճէ աննաթտը . Վէ Մանի տախի մէքթուպու ալտը-
ղը պիրյէ Գաշկարա կէլտի . Երքեղայոս պիր զայրէթի
ճահիլիլէ իսթէրիտի քի՝ Մանիի թութսունլար վէ պիր
զարարը ճանապար կիպի էօլտիւքսինէր . լաքին Մար-
կիզոս օնունլա պիր միւքիպէմէյէ կիրմէյի տահա մի-
նասիպ կէօրտիւ . վէ թէվապիսիյէ կէլտիյինտէ Եր-
քեղայոս 'Խուրպոնտան լոյրդընճա մալիւմաթ ալմըշ օ-
լարագ օնունլա սէօհպէթ էթմէյէ թէտարիքտէ պու-
լունտու . վէ թարափէյն մինասիպ կէօրիլիւպ՝ պուլթ :

փերէսթ ալիմէրի մարաղայո Տաքիմ կիպի նոսպ էթտի-
լեր . վէ պունլար ըսլար Սարսիպա ֆէյլէսօֆ ,
Աղադիոս թապիպ , Լզիաղէս Էհլէ քիթապէթ , վէ
Աղէորուղոս , քի իլմի մանթըգտա մահիր իտի : Երբե-
ղայոս պունլարն գարարնա մարաճաթ էթտի , վէ
քրիստոնեայ իսթէմէտի քի խաթըր էտէրլէր տէնմէսին :
Վէ պու միւքեպէմէ ալեանէն օլտու :

Փլէօրի մէղքիւր քիթապըն օնպիրինճի պապընտա
պու միւճատէլէյի մուխթասար էտէր . վէ պիզ տախի՝
Սարկիղոսա եաղտըզը մէթուպուն վասէթաըլյա օ-
նուն մէզէպինին տասընը պիլտիրմիշ օլտուղումուզի-
չին՝ իշ պու միւքեպէմէյի տախի պու մահալտէ եաղ-
մաղը մինասիպ կէօրաիւր :

« Ղիւմլէսի պիր եերէ ճէմ օլտուղարընտա Եր-
քիղայոս Սանիէ տէտի . նէ վազ էտէյօրսուն սէջլէ :
Սանի տէտի . եքի ահաըն (Տին կտակարան) Ելլահը՝
քէօթիւլիւյին խալիգի տիր . չին քէնտիսի իչին քէն-
տի տէմիշ տիր քի՝ պէն թէլէֆ էտիճի աթէշիմ : Եր-
քիղայոս տէտի . եա տիւնեպէ աթէշ պրազմաղա կէ-
տիմ տէյէն քիմլին էվլատը տըր . վէ էկէր՝ մէվթի վէ-
հայաթը Ելլահ վերիր տէյէնի զէմմ էտէրսէն , Տալի-
թայը տիրիտիպ Սափիւրայը էօլտիւրէն Պետրոսա նէ՝
իչին րայէթ էտէրսին : Եթէշի թէտարիք էտէնին
հազընա իշթիքեա էտէյօրսուն , եա նէ իչին պէնտէն
տէֆ օլուն վէ էպէտի աթէշէ կիտին տէյէն իչին պիր
շէյ սէջլէմէյօրսուն : Ալլամէթ վերէն վէ քէօթիւլիւր
իհաաս էտէն Ելլահ պէն իմ տէյէնի տալ էտէրսին :

աննախ պաննա . Յիսուս նախը տէտի քի տիւննայէ
տէյիլ քի սուլ՝ իլա գըլըճ պրադմադա կէտիմ : Վէ
իքիսի պիր սիւնվալ իւզըէ սէյլէտիքլէրի հալտէ նէ ի
չիւն պիրինի պրադրալ եալընըզ օ պիրինի տախլ էտէրսին :

» Մանի տէտի . քեօր էտէն ալաճ հանկըսը տըր .
զիրա Պօղոս տէր , պու վագթըն ալաճը տինսիզլէրի
քեօր էթտի , քի աւետարանըն այտընըզը ընարա ը-
շըզ վէրմէսին :

» Երբիդայոս տէտի . ազ տաճա իլէրիյէ տօղըու
օղիւ . տէր քի , պիզիմ Եւետարանըմըզ կիզլի իսէ տէ՝
դայալ օլմուշարա նազարէն կիզլի տիր . չիւն ազիզ շէյ-
լէրի քէլպլէրէ վէրմէք ճայիզ տէյիլ տիր . պուստան մա-
տէ , տինսիզլէրին փիքրինի քեօրլատան էսքի աճտըն Եւ-
լաճընտան պաշգա եօզ մու : Յիսուս քէնտիսի սէյլէ-
մէտի մի քի , ընուն իչիւն ընարա թէմսիլ իլէ սէյլէր
իմ . քի իշիթսիւնէր վէ աննամասընար : Վէ պու նէ՝
իչիւն . աճապա ընարը սէվմէտիյի իչիւն միւ քէնտինէ
թէվէճճիւճ էթմէլէրինի իսթէմէզ իտի . եօխսա ընար
լայըդ տէյիլէր վէ ըշըդա գարշը կէօզլէրինի գափտաըր-
լաճ մը ըար : Մախսուսէն օլան քեօրլիւքտէն էյիք չը-
գար . զիրա քիմին քի վար ըսա՝ ընա տաճա վէրիլի .
վէ քիմին քի եօղ ուսա՝ մալիք տիր տէյիլ զանն օլու-
նան տախի էլինտէն ալընըր : Կիւնէշ կէօզլիւ զաիֆ օ-
լանարը քեօր էտէր . տէյիլ քի քեօր էթմէք իչիւն խալզ
օլունմուշ տուր . իլա կէօզլէրին ընա թէհամիւլէ իզ-
թիտարլարը եօզ տուր : Պուստան կիպի՝ գալպի խասթէ
օլան միւմիլէր Եւլաճընն նուրունա պագամադար :

Վէ տէմզ քի՝ օնլարն ֆիքրինի քեօր էթտի քի Մեհ
տարանը իշիթմէսինէր . իլլա տեր քի՝ Մեհտարանն շէ
րէֆինն ըջղը յա օնլար միւնէվվէր օլմարնլար : Ահ
րա ճիւմէսինէ Մեհտարանը տիյնէմէյէ բուխսաթ վար
տըր . անճագ Մեհտարանն շէրէֆինալլընը սահի՛ն քը
րիստոնեալարա մախսուս տուր :

» Երբեղայտուն Մանիլէ միւճատէլէսի պու կէօ
նէ օլտու . վէ Երբեղայտս քէնտիսի պու միւքնալէմէյի
Սիւրեան լիսանընճա գալէմէ ալտը՝ :

» Մանի ըզիլ օլուպ ուսուլուլա սալուշտու . վէ
Քիոզօրէտէս նամ պիր դասադայէ վարըպ օրատա տա
Տրիփոն նամ պիր ազիզ քաճանայրլա միւճատէլէյէ թու
թուլտուղունտա տէֆա ըզիլ օլտու . վէ էկէր Երբե
ղայտս մինասիպ վագթընտա օրայա եէթիշմէյէ իտի՝ ազ

1. Երբեղայտուն Մանիլէ միւճատէլէսինի իղէ
մոնիոս նամ պիրիսի բումճայա թէրճիւմէ էտիպ՝ օնտան
տախի էսքի վագթթտա լաթինճէյէ թէրճիւմէ օլուն
մուշ . վէ Պիկօ նամ պիր ալիմ Սիլանըն քիթապխանէ
սինտէ պուլուպ Վալուայա կէօնտէրմիշ . քի 1680տէ
Սոկրատըն Քիլէ՛ն Էլէրիլի քիթապլընը սըրասընտա
թէքմիլ պատըրըմիշ տըր : Պատէճու Յաքաննի նամ
պիր ալիմ Սօնթէ Քասսինօ քիթապխանէսինտէ պունուն
տաճա թէմիլ էօրնէյինի պուլուպ՝ Եւրֆ ու Շարֆ Էլի
էլէրիլի Պալաթէլէնըն պագիլէրի նամ քիթապլընը
իչնտէ 1698տէ պամիշ տըր : Ֆլէօրի քէնտի Քիլի
սէ թէվարիֆինի 1691տէ պամիլ կէօրիւնիւր քի եաղ
տըղը վագթթ՝ Երբեղայտուն լաթինճէսի պուլունմամիշ
տըր . օնուն իչնէ եալտըղընը սուրը Նայիփանըն Էթիւ
պիլուլարա Գարլը քիթապլընտան ալտը : Գի . իշ .

գալտը քի ճեմաթ Մանիի թաշտյաճաղ ըտը :

» Մանի օնտան գաչարադ՝ հէր թարափտա քենտիւնի արամագտա օլան Աճէմ գարաուլարընըն էլինէ տիւչ տիւ , քի չահարընա կէօթիւրտիւլէր : Ահա պունուն ևալանճըլընը վէ գաչմարընը վէ քէօլէ օլտուղունու իւղինէ վուրուպ , քենտի եվրտընըն վէ մահպուս պէք ճիլէրինին էօլիւմիւնէ պէտէլ հիւքմ էթտի քի Աճէմիւրին առէթի միւճիւպինճէ պիր գամըշ պրչաղըլա տէրիւսինի իւղիւնիւլէր : Աթիւնի ճանափարլտա ևէմ աթտըլար . վէ տէրիսինի շէհրին գափուսուճա ասարլար : Սաւնիսին էօլիւմիւ պու կէօնէ օլտու : » Գրագաթ չըրաղլարը պունուննէշք էթմէյէ ղայրէթ էթտիյի փասիտ մէղհէպի ևայմաղա՝ ղայրէթ էթտիլէր : Մանինին մէղհէպինի կէլէճէք տէփատա պիր աղ ուղունճա թարիֆ տէճէյիլ :

Թ Է Ր Պ Ի Է

Փարիզ մահպուստանէլէրի հէքիմլէրինտէն Վէնիւրընիէ նամ պիր թապիպ՝ քենտինին պիզ ղաթ թէճէս սիւսիւ սէմէրէսի օլարագ շու խապէրի վէրլը քի , 1826 թարիխտէն 1854է կէլինճէ՝ թիւրլիւ գապահաթլար իլին ղապիթէ թէպլիմ օլունուպ՝ սիննէրինին քիւլիւքլիւյիւ իգիթ իգասընտան թէրպիէ մէքթէպլէրինէ կէօն տէրիլէն չօճուղլարըն սայըսը կիթտիքճէ արթմատա տըր : 1826տան 1830ա կէլինճէ՝ պու միսիլիւ չօճուղլարըն սայըսը պիրի պիր իւզէրինէ հիսապ էտէրէք 245 քիլիէ պալիլ օլմուշ : 31տէն 35է՝ 384է չըգմըշ . 36տան 40ա՝ հէր պլըր սէնէ հիսապլինա 675է . 41տէն

45^ե 968 . Վե 45^{տե} 50^ե 1607 : 51^{տե} մերձեր
մերթապերէն հօլանտան չօճուգլարն սայրսր օլմուշ 1865 .
վե 52^{տե} 2432 : վե 53^{տե} 3648 : Սահպուտա գո-
նան չօճուգլարն սայրսր տախի արթմագտա օլուպ
1832^{տե} 2715 . վե 1848^{տե} 3480 իբեն , 1852^{տե}
6455^ե չըբմը :

Պու հիսապլար՝ չօճուգլարն թերպիեօի խուսու-
տունուն կիւնտէն կիւնե պօղուլուպ ընդրաղ պուլմապ-
նը կեօթերերէր , սեպեպինի պուլմաղա մերաղ . էսեն-
լէր հալիյէ զուհր էտերեր . վե շէօյէ պուլունմուշ
տուր քի՝ տիւրիւ տիւղմէ հիքեպլէր վե տինի նասըն
կեօգինտէն տիւշիւրմէր իշինն եալիւմը քիթապլար
վե զաղէթուար վե ճերիտէլէր արթաղգճա , վե պուն-
լարը օգուլմաղ չողպտրգճա , վե տինե տայր վերիլէն
նասիհաթլար տիյնէնմը օլտուգճա պունլար հալիյէ
արթար : Վերիլէն նասիհաթլար վե թենպիհրեր Ըլահ
էմրի տիրլէր տէնմէյիպ՝ աղլլ պէօյէ էօյրէտի տէնմ-
սի , վե հազգըն էմրինէ մուղայիր կէլէն օնտան պու-
տիւննատա տէյիլ իսէ տէ ախրէթաէ ճեղաօրնը պուլուր
տէյէճէք ետրինէ՝ պու միսիլիւ շէյլէթ այլոլ տըրար ,
ինսանլըղա վե օնօրա եաղըլմաղլար տէնմէօի՝ վերիլէն
նասիհաթլար նե՝ գուլլէթ վերիլ : Չօճուգ զըսմը՝ ին-
սանլըղ վե օնօր տէնիլէն շէյլէրին հազգընա փէք էյի
պիր մալլումաթա մալիք տէյիլ տիր . պունլարն ի-
քիսինտէն տէ չախուգ վաղ կէլէր , նե՝ վաղըմ պուն-
լար քէնտի մերամընըն իճրասընա էնիկ օլուրար : Պու
իւղտէն նե՝ իշինն եալիւմը չօճուգլարը փաղ էտէլիմ .
պէօյիւքլէրտէ պէօյլէ քիմսէ պուլունմաղ մը , վե ին-
սանիէթի վե օնօրա կեօգէտէն քիմսէ էթաիլինի կեօ-
րէն ատէմ օլմարղը հալաէ օնօրունա հիւ պիւ վեճիլ :

է խալէլ կէլմէյէճէյինի ֆերդէտէր իսէ՝ օնու քէնտի մէրամընըն իճրասընտան մէքս էտէճէք նէ՝ վար : Վէ օնոր տէտիքլերի շէյ տինտէն այրըլորգտա ազ ֆէնալը զա՝ մի սէպէպ օլույօր : Եւրոքա զազէթալարընը օգու յանլար հէր կիւնքի վերագէլէրինտէ՝ օնոր խոռաա սըլլա եա՝ խասսիինի հա քէնտի քէնտիսինի էօլտիւրմիւշ ատէմլէր նագլի պուլուրլար :

Պուշլարըն ճիւմլէսինի տին թալիւմաթը թէմիլէր : Քիչի քէնտի չօճուգ սիննինտէն պիլմէլի քի ինսանա քէօթիւլիւք էթմէք թէնպիհինի վերէն Ալաճ տըր . եօգիւնիւ տիյնէմէյէնլէրէ էպէտի զազէպ՝ վէ տիյնէյէնլէրէ էպէտի միւքնաֆաթ վերիւր : Պու վէճհիւէ Ալաճըն ազամէթինի վէ գուտրէթինի պիլէրէք գօրգմայը . Ալաճըն ինսանը խէլաս էթմէք իչիւն տիւննայէ կէլիպ ինսան օլմաղա , վէ կիւնաճա տիւշմէլէրի ի չիւն թէնպիհիւք վերիպ՝ խայր մէրամլարընըն իճրասընը գօլալլախմագ իչիւն տէ քէնտի լուծ ֆոււնու վատ էթմէյէ , վէ Աբամ փէտէրիմիզին իւք իսնանընտան ազմա կերէք կիւնաճա մէյլիմիզին վէ կերէք պիլ ֆալ իշլէտիյիմիզ կիւնաճլարըն աֆվ էթմէք իչիւն գան տէօքիւպ էօլմէյէ թէնէզզիւլիւնիւ պիլէրէք սէվմէլի : Ալաճտան գօրգմագ վէ Ալաճըն սէվմէք՝ ճէմի ճիւնճալարըն էօնիւնիւ պըր :

Սօսիւ Վէնկընիէնին վերտիյի հիտապըն մինասիւ պէթիյլէ պիր զազէթատա շէօյլէ հազմըշ տըր : “Տաճա եիրմի սէնէ հօդ տուր քի չօճուգլար 16 վէ 18 հաշընա տագ մէքթէպի : վէ եկիւնցիէ տէվամ էթմէքտէ խիլէր . վէ պու իքի մաճալին հօլունտան պաշգա հէրէ կիտիլէճէք հօլ պիլմէզլէրիտի : Օլ ասիրտէ մաճա պուլարա տա չօդ չօճուգ կիթմէլ քտի : Ե խմտի . 11

Խախուտ 12 եաշնա կիրիպ իլք տէրիս 11. Հաղորդու
թիւն ալորդարունն իրթէ կիւնիւ եկեղեցիէ վէ մէք
թէպէ կիթմէք պիթեր . գահվէխանէրին վէ մէխա
նէլէրին վէ պալօլարուն վէ թէադրօլարուն վէ գումար օյ
նանըր մահալէրին սըրասը կէլիր : Աէ հալիլէ պու
տէտիյիմիզ մահալէրտէն տէ մահպուխանէլէրին եօլու
նագըն վէ տօղըու տուր ր :

Պու միւհհաղալարըլա՝ պու անէտէք միլէթիմիզտէն
Պուանայա կիտիպ իմ էօյրէնիպ կէլէն չօճուգլար՝ թէ
շէքքիւրէ շայան տըրլար , քի օրանն չօճուգլարունն
հագգընա զագէթալարտա օգուտուղումուղ նապէճու
հալէր օլ տէրէճէ պունլարտան ուղագ տըրլար քի՝
ղաղէթալար քէնտի միլէթլէրինն թէրպիէսինի տախլ
էթմէլէրինտէ իթթիրա էտէյօրլար կիպի կէլիր . վէ
պիզտէն օրայա կիտէն թալէպէլէրին պէօյիւք հիւնէրի՝
օրատաքի սինտաշլարունն էքօէրիէթինէ ույմամալարը վէ
քէնտիլէրինի թուլթմալարը տըր , քի ալէլ խուսուս չօ
ճուգ հագգընա չօգ կիւճ շէյ իքէն՝ փէտէլէրինն է
վինտէ ալտըղլարը թէրպիէ պունու գօլալաթմըշ տըր :

Լաքին՝ պաշտան չօգմաղա էմալէր չօգ կէօրմէ
լէրիլէ՝ թէհիքէտէն քիւլլիէն աղատ տէյիլտիլէր : Հիւճ
տի պու թէհիքէ տախի գալգմըշ օլտուղունու ումար
ըղ , մատամ քի ֆաղիլէթիւ թէոգորոսեան Սարգիս
վէ Ելվաղվաքի Գաբրիէլ վէ Գալֆայեան Լմբրոսիոս
մարգապիտէր քէնտի նէզաթէթլէրի թահալունտա միւ
լէթիմիզին չօճուգլարը իչիւն մախսուս պիր զպրատուն
իհտաս էտիպ՝ հէփսիւնէն զիտտէ չօճուգլարա պէր
վէճհի պալիա մուգթաղի օլունան տինիէ վէ էտէպիէ
թէրպիէլէրէ մուգայէտ օլուպ սայ ու հիմմէթ էտէճէք
լէրի՝ վէ պու վէճհիլէ կէրէք տինճէտէ վէ կէրէք է

տեպ ու երբեմն թարիգէրինտէ մայիւմաթլարը վէ իլէ
 ճէ մահարէթլէրի՝ օնլարն նէզարէթինէ թէպիմ օլու-
 նան թալեպէլէրին իլէրիլէյիպ միլէթիմիզէ շէրէֆ վէ
 իֆիթիսար քէսպ էթոիրմէյէ պայիս օլաճապլարը ումու-
 լուր , վէ պունլարն վասէթասըլա միլէթիմիզտէ իլմ
 ըլղը կիւն պէ կիւն զիատէ փարլայըպ զիյա պուլ-
 մագտա օլուր : Աճապ պունու տախի ունութմամալը
 քի՝ տին ըլղը սէօնէրսէ թէրպիէ գուվվէթաէն տիւ-
 շէր . վէ իլմ ըլղը հալնըպ գալտըդտա հանղըն ըլղը
 կիպի տիւշտիլիւ հէրի խարապ էտէճէյի միւճէրրէպ
 օլմասը ճիհէթիլլէ՝ տինսիզ իլմ՝ հալվէս էտէճէք շէյ
 տէյիլ տիր : Այնի վագթըն ֆէյլէսօֆլարընն փիրի մա-
 գամլնտա իթիպար զաղանմըլ օլան Վաքոն Ալֆիս Բէ-
 յայի-պի- իլի-ն հափարղը քիթապլնտա տէմիշ տիր քի՝
 « քսիք իլմ տինսիզիլլէ սափտըրը , թէքմիլի քիշիլի
 տինտար էտէր » : Այլ չիւնքի պիր քիմսէնին ալմ օլ-
 տուղունու օլմատըլընը թանըմագ հէր ատէմին իշի տէ-
 յիլ տիր , Վաքոնուն սէօղիւ օնլարն էլինտէ պիր վէզ-
 նէ օլա պիրի . վէ պունուն ուլա աննայա պիլիըլէր քի
 տինճէտէ գուսուրու օլան քիմսէ իլիմճէտէ լոյլըլըն-
 ճա իլէրիլէմիշ օլմասը միմքինսիզ տիր :

ԳԼԳԸ ԲԵՆԹԵԼՕՆՈՒՆ ՄՕՏԵՍԸ

Քօնդ ա՝ Օրսէ նամ Գռանսըզ աորլատէ , հադը-
 շըղը պիր տէլի գանլը , կիյտիլի բուպայը տա փէք կիւ-
 զէլ հագըշտըրը , շէյլէ քի կէօրէն հէյրան օլուպ՝ քէն-
 տիսի տէ էյլէ կէյերսէ պաշգալարը հէյրան օլաճապլար
 զանն հալէք օնուն կիպի կէյինմէք արղուլար , հասըլը՝

Քօնդ տ' Օրսէ՝ մօտա միւճիտի թու թու լմուշ ուտու ։
 Պիր արալըգ պու մօտամանի՝ փարիղտէն Ինկիլթէ ուտայա
 կէօջ էտիպ՝ օրատա տախի խաղա շերին կէօրին մէյիլէ
 կիյտիյի մօտա սպըլմաղա պաշատը ։

Կիւնիւն պիրինտէ՝ Ինկիլթէ ուտա միւ թէ մէքիւն
 պիր Ֆռանսըզ թիւճճարըն իշի ադսինէ կիտիպ՝ պօր-
 ճունու էտա էտէ մէտիյի իշիւն մաղազայր գափաթմագ
 սըրալարընա տիւշտիյիւնտէ՝ քէնտի Տէմշէ Տրիսի օլան
 Քօնդ տ' Օրսէյէ պիր փուսուլա հօլայըպ մաղազասը-
 նա տալէթ էթտի ։ Քօնդ տ' Օրսէ վագըթ կէշիրմէ-
 տէն կիտիպ՝ տիւշիւնմէ վէ մէրաք իշինտէ դարգ օլմուշ
 թիւճճարը կէօրմէսինտէ Տալինի սիւալ էթտի ։ Թիւճ-
 ճար ճէվապ վերտի . մաղաղամտա նէ վար ըտը իտէ սա-
 թըլար պօրճումա քիֆայէթ էթմէտի . վէ պանա՝ քէն-
 տիմի թէմգէ Եթմագտան մստէ չարէ գալմատը ։ Թիւճ-
 տէտիյի՝ Լօնտուանըն իշինտէն ագան չայըն իսմի տիր ։
 Խաղաղամտան շու գու մաշարտան պաշգա պիր շէյ գալ-
 մատը , վէ պունուտա ալան հօգ տէյերէք՝ պիր թագըմ
 դապա գումաշ կէօթթէրտի . քի Տայլը պէյիւճէք պիր
 երդըն ըտը ։ Պէշ եա ալթը պին լիրա ագճէմ օլտա ըտը
 տէտի՝ իշիմի տիւգէյթմէք փէք գօլայ ըտը . լաքին պուն-
 լարտան պաշգա պիր շէյ գալմատը էլիմտէ . թանէսի
 տէ իւշ շիլին հա էտէր հա էթմէղ ։

Քօնդ տ' Օրսէնին ֆիքրինտէն կէշէր իտի քի պու
 Տէմշէ Տրիսինի զարուրիլթտէն գուրթարսըն . լաքին ճէօ-
 մէրտ վէ իւստ պաշ թէմիղ կէզէն քիմսէլէրտէ Տէր վա-
 գըթ իսթէտիլթէրի գատար ագճէ պուլունմաղ . Քօնդ
 տ' Օրսէնին տախի օլ արալըգ ագճէ սանտըղը պօշ կիպի
 իտի ։ Պու ճիւմէիլէ օլ ֆագըրըն իմտատընա եթիշմէյի
 գուրարագ պիր աղ տիւշիւնտի քտէն սօնրա՝ սէն պու գու

մաշտան ալմը ետրտա քէս վէր, ալ աղճէօնի տէտի .
վէ ապը տէյերիննն օն դաթընը վէրտի : Այր գաջ կիւն
տաճա պունու խարճըդ էյլէ տէտի . օնտան սօնրա Լէ-
լաճ քերիմ տիր . Ֆըրսանտ էլինէ կէչէրսէ գուլան տէ-
յիս կիթտի :

Լվէ կիրտիյի կիպի թերդիօնի չաղըրթտը, պանա
շունտան պիր բանթալօն քէս տէյերէք գումաշը էօնիւ-
նէ աթտը : Թերդի օլ գապա դումաշը կէօրտիւյիւ կի-
պի իւջ ատըմ կէրի չէքիտի . չէլէպի շադա էտէյօր զանն
էթտի : Քօնդ տ' Օրսէ տէտի . նէ կէրի չէքիտին .
տիքիչէրի տա մուշապագը նիյէնտէ օլմալը . ալ կէօ-
թիւր . եարընա եէթիշտիրմէլի . եէրէ կիտէճէյիմ : Թերդի
թաճիւպ էտէրէք . պու բանդալոն չաղըթիինիդ իչլէն
մի օլաճագ տէտի . — Լ'վէտ . չափնդ եէթիշտիրմէլի :

Թերդի գումաշը էօլչտիւ . քէստի . ալտը կիթտի .
վէ ֆիւ վագը իրթէ կիւնիւ Քօնդ տ' Օրսէ օլ մէշնուր
բանդալոնու կիյմիշ՝ սէյիր եէրինէ չըգտը . կէօրէնյէր՝
շու գումաշտան բանդալոն նէ՝ կիւղէլ օլուր ումուշ,
կէյէնէ նէ՝ ալնա եագըշըր ըմըշ տէյերէք ճէյրան օլուպ՝
իրթէ կիւնիւ պաշաաթըր օլ գումաշը արամաղա : Ալու
տիւշիւնն պաղիրկնանն տիւքեանընտան պաշգա եէրտէ
պուլունմատըղընտան պիւթիւն Լօնտուա աճալիսի օրա-
յա տէօքիւլտիւ . կէօյա քի ճիւքիւմէթ թարաֆընտան
էմիր չըգմըշ օլա քի՝ ճէր քիմ քի օլ գումաշտան բան-
դալոն քէստիրմէղսէ թէքտիր վէ թէտիպ օլաճագ : Ալու
մէթրուք գումաշըն սաթըղընտան օն պին լիրա գատար
տօղճէ կէչտի թիւճճարըն էլինէ . վէ իշինի տիւղէլթտի :
Լ'կէր ճէր մօտանըն իճաաթ պէօյլէ պիր խայր ամէլ նիւ
էթիյլէ օլուրսա՝ մօտանըն ալթընտան սէվապ տօղաճա-
ղը իշիւն չօղ մադպուլ պիր շէյ օլուր :